HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

15 mai 2014*

„Trimitere preliminară — Mediu — Directiva 92/43/CEE — Articolul 6 alineatele (3) și (4) — Conservarea habitatelor naturale — Arii speciale de conservare — Evaluarea efectelor unui plan sau ale unui proiect asupra unui sit protejat — Autorizarea unui plan sau a unui proiect pe un sit protejat — Măsuri compensatorii — Sit Natura 2000 «Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek» — Proiect privind traseul autostrăzii A2, «'s-Hertogenbosch-Eindhoven»"

În cauza C-521/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Raad van State (Țările de Jos), prin decizia din 7 noiembrie 2012, primită de Curte la 19 noiembrie 2012, în procedura

T. C. Briels și alții,

împotriva

Minister van Infrastructuur en Milieu,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, și domnii J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis (raportor), A. Arabadjiev și J.-C. Bonichot, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 decembrie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Stichting Reinier van Arkel și pentru Stichting Overlast A2 Vught e.o., de L. Bier, advocaat;

— pentru guvernul olandez, de J. Langer și de M. K. Bulterman, în calitate de agenți;

— pentru guvernul Regatului Unit, de S. Brighouse, în calitate de agent, asistată de E. Dixon, barrister;

— pentru Comisia Europeană, de E. Manhaeve, de L. Banciella Rodríguez-Miñón și de S. Petrova, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 27 februarie 2014,

* Limba de procedură: neerlandeza.

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatele (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, p. 7, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 109, denumită în continuare „Directiva «habitate»”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Briels și alții, pe de o parte, și Minister van Infrastructuur en Milieu (ministrul infrastructurii și mediului, denumit în continuare „Minister”), pe de altă parte, cu privire la proiectul de traseu al autostrăzii A2, „’s-Hertogenbosch-Eindhoven” (denumit în continuare „proiectul de traseu al autostrăzii A2”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Articolul 1 din Directiva „habitate” prevede:

„În sensul prezentei directive:

[...]

(e) *stadiul de conservare a unui habitat natural* înseamnă efectul unui ansamblu de factori care influențează habitatul natural și speciile sale specifice, putând afecta aria de extindere naturală pe termen lung a habitatului, structura și funcțiile acestuia, precum și supraviețuirea pe termen lung a speciilor sale specifice pe teritoriul prevăzut la articolul 2.

Stadiul de conservare a unui habitat natural este considerat «corespunzător» dacă:

— aria sa de extindere naturală și teritoriile care se încadrează în această arie sunt stabile sau în creștere

[și]

— structura și funcțiile sale specifice, necesare pentru menținerea sa pe termen lung, există și vor continua, probabil, să existe în viitorul apropiat

[...]

(k) *sit de importanță comunitară* [denumit în continuare «SIC»]: înseamnă un sit care, în cadrul regiunii sau regiunilor biogeografice cărora le aparține, contribuie în mod semnificativ la menținerea sau readucerea unui habitat din anexa I sau a unei specii din anexa II la un stadiu corespunzător de conservare și, în același timp, la coerența sistemului Natura 2000 menționat la articolul 3, precum și/sau la menținerea diversității biologice a regiunii sau regiunilor biogeografice respective.

[...]

(l) *arie specială de conservare* înseamnă un [SIC] desemnat de către un stat membru prin acte administrative sau clauze contractuale, în care se aplică măsurile de conservare necesare pentru menținerea sau readucerea la un stadiu corespunzător de conservare a habitatelor naturale și/sau a populațiilor din speciile pentru care a fost desemnat respectivul sit;

[...]"

4 Conform articolului 3 alineatul (1) din această directivă:

„Se instituie o rețea ecologică europeană coerentă, care să reunească ariile speciale de conservare, cu denumirea de Natura 2000. Compusă din situri care adăpostesc tipurile de habitate naturale enumerate în anexa I și habitatele speciilor enumerate în anexa II, această rețea permite menținerea sau, după caz, readucerea la un stadiu corespunzător de conservare în aria lor de extindere naturală a tipurilor de habitate naturale și a habitatelor speciilor respective.

[...]"

5 Articolul 6 din Directiva „habitate" prevede:

„(1) Pentru ariile speciale de conservare, statele membre adoptă măsurile de conservare necesare, inclusiv, după caz, planuri de gestionare adecvate, speciale sau incluse în alte planuri de dezvoltare, precum și actele administrative sau clauzele contractuale adecvate în conformitate cu necesitățile ecologice ale tipurilor de habitate naturale din anexa I sau ale speciilor din anexa II prezente pe teritoriul respectivelor situri.

(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a evita, pe teritoriul ariilor speciale de conservare, deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbarea speciilor pentru care au fost desemnate respectivele arii, în măsura în care perturbările respective ar putea fi relevante în sensul obiectivelor prezentei directive.

(3) Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă cu sau nu este necesar pentru gestionarea sitului, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, *per se* sau în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări corespunzătoare a efectelor potențiale asupra sitului, în funcție de obiectivele de conservare ale acestuia din urmă. În funcție de concluziile evaluării respective și în conformitate cu dispozițiile alineatului (4), autoritățile naționale competente aprobă planul sau proiectul doar după ce au constatat că nu are efecte negative asupra integrității sitului respectiv și, după caz, după ce au consultat opinia publică.

(4) Dacă, în ciuda unui rezultat negativ al evaluării efectelor asupra sitului și în lipsa unei soluții alternative, planul sau proiectul trebuie realizat, cu toate acestea, din motive cruciale de interes public major, inclusiv din rațiuni de ordin social sau economic, statul membru ia toate măsurile compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000. Statul membru informează Comisia cu privire la măsurile compensatorii adoptate.

În cazul în care situl respectiv adăpostește un tip de habitat natural prioritar și/sau o specie prioritară, singurele considerente care pot fi invocate sunt cele legate de sănătatea sau siguranța publică, de anumite consecințe benefice de importanță majoră pentru mediu sau, ca urmare a avizului Comisiei, de alte motive cruciale de interes public major."

Dreptul olandez

6 Articolul 19g din Legea din 1998 privind protecția naturii (Natuurbeschermingswet 1998), în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal (denumită în continuare „Legea din 1998”), prevede:

„1. Dacă se impune o evaluare corespunzătoare în sensul articolului 19f alineatul 1, autorizația prevăzută la articolul 19d alineatul 1 nu poate fi emisă decât dacă guvernele provinciale s-au asigurat, pe baza evaluării corespunzătoare, că nu are efecte negative asupra integrității sitului.

2. Prin derogare de la alineatul 1, în lipsa unor soluții alternative pentru un proiect, guvernele provinciale pot emite, pentru siturile Natura 2000 care nu adăpostesc un tip de habitat natural prioritar sau o specie prioritară, autorizația prevăzută la articolul 19d alineatul 1 pentru realizarea proiectului respectiv, doar din motive cruciale de interes public major, inclusiv din rațiuni de ordin social sau economic.

3. Prin derogare de la alineatul 1, în lipsa unor soluții alternative pentru un proiect sau o altă inițiativă, guvernele provinciale pot emite, pentru siturile Natura 2000 care adăpostesc un tip de habitat natural prioritar sau de specie prioritară, autorizația prevăzută la articolul 19d alineatul 1 pentru realizarea proiectului respectiv numai:

a) din considerente legate de sănătatea omului, de siguranța publică sau de consecințe benefice primordiale pentru mediu sau

b) în urma unui aviz al Comisiei privind alte motive cruciale de interes public major.”

4. Avizul prevăzut la alineatul 3 litera b) este solicitat de ministru.”

7 Potrivit articolului 19h din Legea din 1998:

„1. Dacă autorizația prevăzută la articolul 19d alineatul 1 este emisă din motive cruciale de interes public major, pentru realizarea de proiecte despre care nu s-a stabilit cu certitudine că nu afectează integritatea unui sit Natura 2000, guvernele provinciale impun în orice situație, pe lângă această autorizație, și obligația de a lua măsuri compensatorii.

2. Guvernele provinciale îi oferă în timp util autorului proiectului posibilitatea de a adresa în prealabil propuneri de măsuri compensatorii.

3. Propunerile de măsuri compensatorii prevăzute la alineatul 2 indică în fiecare situație în ce mod și în ce termen vor fi luate măsurile compensatorii.

4. Dacă sunt impuse măsuri compensatorii în scopul atingerii obiectivelor prevăzute la articolul 10a alineatul 2 litera a) sau b), rezultatul urmărit prin aceste măsuri trebuie să fie atins în momentul în care se produc efectele semnificative prevăzute la articolul 19f alineatul 1, cu excepția cazului în care se poate demonstra că acest termen nu este necesar pentru a garanta contribuția sitului respectiv la Natura 2000.

5. De comun acord cu ceilalți miniștri, ministrul competent poate stabili prin ordin ministerial condiții suplimentare pe care trebuie să le îndeplinească măsurile complementare.”

8 Articolul 19j din Legea din 1998 prevede:

„1. Atunci când [Minister] decide aprobarea unui plan care, având în vedere obiectivul de conservare pentru un sit Natura 2000, cu excepția obiectivelor prevăzute la articolul 10a alineatul 3, ar putea deteriora calitatea habitatelor naturale și a habitatelor de specii de pe acest sit sau ar putea avea un

efect perturbator semnificativ asupra speciilor pentru care acest sit a fost desemnat, indiferent de restricțiile stabilite în materie de textul legal pe care acesta se întemeiază, organul administrativ ține cont:

a) de efectele pe care planul le poate avea asupra sitului și

b) de planul de gestiune aprobat pentru acest sit în temeiul articolului 19a sau 19b, în măsura în care se referă la obiectivul de conservare, cu excepția obiectivelor prevăzute la articolul 10a alineatul 3.

2. Pentru planurile prevăzute la alineatul 1 care nu au o legătură directă cu gestionarea unui sit Natura 2000 sau nu sunt necesare pentru gestionarea unui astfel de sit, dar care, individual sau împreună cu alte planuri și proiecte, pot avea efecte semnificative asupra sitului respectiv, organul administrativ efectuează, înaintea aprobării planului, o evaluare corespunzătoare a efectelor asupra sitului, ținând cont de obiectivul de conservare a acestuia, cu excepția obiectivelor prevăzute la articolul 10a alineatul 3.

3. În cazurile prevăzute la alineatul 2, decizia la care se referă alineatul 1 nu este adoptată decât dacă sunt îndeplinite condițiile enunțate la articolele 19g și 19h.

4. Evaluarea corespunzătoare a acestor planuri face parte din studiile de impact asupra mediului prevăzute pentru aceste planuri.

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

9 Din decizia de trimitere rezultă că, la 6 iunie 2011, Minister a emis un ordin privind proiectul de traseu al autostrăzii A2, care prevede în special extinderea autostrăzii A2.

10 Acest proiect afectează situl Natura 2000 intitulat „Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek” (denumit în continuare „situl Natura 2000 în cauză”). Acest sit a fost desemnat de autoritățile olandeze ca fiind o arie de conservare specială, în principal pentru tipul de habitat „pajiști cu iarbă-albastră”, care este un tip de habitat neprioritar.

11 Printr-un ordin de modificare a proiectului de traseu al autostrăzii A2 din 25 ianuarie 2012, Minister a luat unele măsuri având ca obiect diminuarea impactului acestui proiect asupra mediului.

12 În vederea evaluării efectelor dăunătoare pentru mediu ale proiectului de traseu al autostrăzii A2 asupra sitului Natura 2000 în cauză, s-a efectuat un prim „Test natura A”. Acest test stabilește că nu se poate exclude existența unor efecte negative semnificative asupra tipurilor de habitate și de specii protejate de pe acest sit, drept consecință a depunerilor de azot, și că este necesar să se efectueze o evaluare corespunzătoare cu privire la acest aspect. Dintr-un al doilea „Test natura B” reiese că proiectul de traseu al autostrăzii A2 are efecte negative asupra ariei existente cu tipul de habitat „pajiști cu iarbă-albastră”. Astfel, în zona numită „Moerputten”, 6,7 hectare de „pajiști cu iarbă-albastră” ar fi afectate din cauza asecării și a acidificării solurilor. De asemenea, acest test arată că nu se poate exclude existența unor efecte negative asupra „pajiștilor cu iarbă-albastră” în zona numită „Bossche Broek”, drept consecință a creșterii depunerilor de azot cauzate de extinderea drumului respectiv. Proiectul de traseu al autostrăzii A2 ar atrage și o creștere temporară a depunerilor de azot în zona numită „Vlijmens Ven”, care, însă, nu ar împiedica extinderea „pajiștilor cu iarbă-albastră” în cadrul acestei zone. Din acest test rezultă că, pentru conservarea și dezvoltarea durabile a pajiștilor cu iarbă-albastră, este necesară restabilirea sistemului hidrologic.

13 În această privință, proiectul de traseu al autostrăzii A2 prevede ameliorarea situației hidrologice în zona numită „Vlijmens Ven”, ceea ce ar permite extinderea „pajiștilor cu iarbă-albastră” în cadrul acestui sit. Potrivit Minister, în acest mod s-ar putea crea pe acest sit o arie mai mare de „pajiști cu iarbă-albastră”, de o calitate mai bună decât cea existentă. Astfel, obiectivele de conservare pentru acest tip de habitat ar fi menținute prin amenajarea de noi „pajiști cu iarbă-albastră”.

14 Domnul Briels și alții au formulat o acțiune împotriva celor două ordine ministeriale în fața instanței de trimitere. Aceștia apreciază că Minister nu putea adopta proiectul de traseu al autostrăzii A2 din cauza efectelor negative ale extinderii autostrăzii A2 pe situl Natura 2000 în cauză.

15 În această privință, domnul Briels și alții afirmă că amenajarea de noi „pajiști cu iarbă-albastră” în cadrul acestui sit, prevăzută de ordinele ministeriale în discuție în litigiul principal, nu putea fi luată în considerare pentru a determina dacă integritatea sitului respectiv este afectată. În opinia reclamanților din litigiul principal, o astfel de măsură nu trebuie calificată drept „măsură de atenuare”, noțiune care de altfel nici nu figurează în Directiva „habitate”.

16 Raad van State afirmă că din poziția Minister rezultă că, în cazul în care un proiect are efecte negative asupra unei arii existente cu un tip de habitat protejat dintr-un sit Natura 2000, pentru a aprecia dacă integritatea acestui sit este afectată, este necesar să se țină cont de împrejurarea că o arie cu acest tip de habitat, de dimensiuni egale sau mai mari decât această arie existentă, va putea fi creată în cadrului aceluiași sit, într-un loc în care tipul de habitat menționat nu va suporta efectele negative ale proiectului respectiv. Cu toate acestea, apreciază instanța respectivă, criteriile care permit să se determine dacă integritatea sitului respectiv este afectată nu rezultă nici din Directiva „habitate” și nici din jurisprudența Curții.

17 Acesta este contextul în care Raad van State a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) [Formularea] «nu are efecte negative asupra integrității sitului respectiv», cuprinsă la articolul 6 alineatul (3) din [Directiva «habitate»] [trebuie interpretată] în sensul că nu se produce un efect negativ asupra integrității sitului respectiv în cazul în care un proiect are consecințe asupra ariei existente cu un anumit tip de habitat protejat dintr-un sit [Natura 2000], însă, în contextul proiectului respectiv dezvoltat în cadrul sitului menționat, apare o zonă de dimensiuni egale sau superioare cu tipul de habitat menționat?

2) [În cazul unui răspuns negativ], apariția unei noi arii cu un tip de habitat trebuie să ia în considerare, în acest caz, o măsură compensatorie în sensul articolului 6 alineatul (4) din [Directiva «habitate»]?”

Cu privire la întrebările preliminare

18 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (3) din Directiva „habitate” trebuie interpretat în sensul că un plan sau un proiect care nu are legătură directă cu gestionarea unui SIC sau nu este necesar pentru gestionarea unui astfel de sit, care are efecte negative asupra unui tip de habitat natural prezent pe acesta și care are în vedere măsuri pentru crearea în cadrul acestui sit a unei arii de dimensiuni egale sau mai mari cu acest tip de habitat, afectează integritatea sitului respectiv și, eventual, dacă astfel de măsuri pot fi calificate drept „măsuri compensatorii” în sensul alineatului (4) al acestui articol.

19 În Hotărârea Sweetman și alții (C-258/11, EU:C:2013:220, punctul 32), Curtea a decis că dispozițiile articolului 6 din Directiva „habitate” trebuie interpretate ca un ansamblu coerent în raport cu obiectivele de conservare prevăzute de această directivă. Astfel, alineatele (2) și (3) ale acestui articol

urmăresc asigurarea aceluiași nivel de protecție a habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, pe când alineatul (4) al articolului respectiv nu constituie decât o dispoziție derogatorie în raport cu a doua teză a alineatului (3) menționat.

20 Curtea a precizat că, atunci când un plan sau un proiect care nu are legătură directă cu gestionarea unui sit sau nu este necesar pentru gestionarea sa riscă să compromită obiectivele de conservare a sitului respectiv, trebuie să se considere că acesta poate afecta în mod semnificativ situl respectiv. Aprecierea unui astfel de risc trebuie realizată în lumina caracteristicilor și a condițiilor de mediu specifice ale sitului vizat de un astfel de plan sau proiect (Hotărârea Sweetman și alții, EU:C:2013:220, punctul 30).

21 Astfel, Curtea a statuat că faptul de a nu afecta integritatea unui sit, din perspectiva calității sale de habitat natural, în sensul articolului 6 alineatul (3) a doua teză din Directiva „habitate”, presupune menținerea acestuia într-un stadiu de conservare corespunzător, ceea ce implică menținerea durabilă a caracteristicilor constitutive ale sitului în cauză, legate de prezența unui tip de habitat natural, obiectivul de conservare a acestuia justificând includerea acestui sit pe lista SIC, în sensul acestei directive (Hotărârea Sweetman și alții, EU:C:2013:220, punctul 39).

22 În cauza principală, este cert că situl Natura 2000 în cauză a fost desemnat de Comisie drept SIC, iar de Regatul Țărilor de Jos, drept arie specială de conservare, în special datorită prezenței tipului de habitat natural „pajiști cu iarbă-albastră”, al cărui obiectiv de conservare constă în extinderea ariei acestui habitat și în ameliorarea calității acestuia.

23 De asemenea, din dosarul transmis Curții reiese că proiectul de traseu al autostrăzii A2 va avea efecte negative semnificative asupra tipurilor de habitate și de specii protejate de pe acest sit și în special de pe aria existentă, precum și asupra calității tipului de habitat natural protejat „pajiști cu iarbă-albastră”, din cauza asecării și a acidificării solurilor, cauzate de creșterea depunerilor de azot.

24 Un astfel de proiect riscă să compromită menținerea durabilă a caracteristicilor constitutive ale sitului Natura 2000 în cauză și, în consecință, după cum arată avocatul general la punctul 41 din concluzii, poate afecta integritatea acestui sit, în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva „habitate”.

25 În această privință și contrar poziției guvernului olandez, susținut de guvernul Regatului Unit, măsurile de protecție avute în vedere de proiectul de traseu al autostrăzii A2 nu sunt de natură a repune în discuție această apreciere.

26 Astfel, este necesar, în primul rând, să se amintească faptul că, întrucât autoritatea națională competentă trebuie să refuze autorizarea planului sau a proiectului vizat atunci când persistă o incertitudine cu privire la lipsa efectelor negative asupra integrității sitului respectiv, criteriul de autorizare prevăzut la articolul 6 alineatul (3) a doua teză din Directiva „habitate” include principiul precauției și permite prevenirea eficientă a efectelor negative asupra integrității siturilor protejate generate de planurile sau de proiectele vizate. Un criteriu de autorizare mai puțin strict nu poate garanta la fel de eficient realizarea obiectivului de protecție a siturilor urmărită prin dispoziția respectivă (Hotărârea Waddenvereniging și Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, punctele 57 și 58, precum și Hotărârea Sweetman și alții, EU:C:2013:220, punctul 41).

27 Prin urmare, evaluarea efectuată în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva „habitate” nu poate fi considerată corespunzătoare în cazul în care prezintă lacune și nu cuprinde constatări și concluzii complete, precise și definitive, de natură să înlăture orice îndoială științifică rezonabilă cu privire la efectele lucrărilor preconizate asupra sitului protejat respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea Sweetman și alții, EU:C:2013:220, punctul 44, precum și jurisprudența citată).

28 În consecință, aplicarea principiului precauției în cadrul punerii în aplicare a articolului 6 alineatul (3) din Directiva „habitate” impune autorității naționale competente evaluarea efectelor proiectului asupra sitului Natura 2000 în cauză având în vedere obiectivele de conservare a acestui sit și ținând cont de măsurile de protecție incluse în proiectul respectiv care urmăresc evitarea sau reducerea eventualelor efecte nocive cauzate în mod direct acestuia, pentru a se asigura că nu afectează integritatea sitului respectiv.

29 În schimb, măsurile de protecție prevăzute de un proiect care urmăresc să compenseze efectele negative ale acestuia asupra unui sit Natura 2000 nu pot fi luate în considerare în cadrul evaluării efectelor proiectului respectiv, prevăzută la articolul 6 alineatul (3).

30 Or, același lucru ar fi valabil și pentru măsurile în discuție în litigiul principal, care, într-o situație în care autoritatea națională competentă a constatat efectiv că proiectul de traseu al autostrăzii A2 poate avea efecte negative semnificative, eventual durabile, asupra tipului de habitat protejat din cadrul sitului Natura 2000 în cauză, au în vedere amenajarea viitoare a unei noi arii cu acest tip de habitat, de dimensiuni egale sau mai mari, într-un alt amplasament al acestui sit, care nu ar fi direct afectat de acest proiect.

31 Astfel, este necesar să se constate că aceste măsuri nu urmăresc nici să evite, nici să reducă efectele negative semnificative cauzate în mod direct acestui tip de habitat de proiectul de traseu al autostrăzii A2, ci tind să compenseze aceste efecte ulterior. În acest context, ele nu pot garanta că proiectul nu va afecta integritatea sitului respectiv, în sensul articolului 6 alineatul (3) din Directiva „habitate”.

32 Mai mult, este necesar să se arate că, în general, eventualele efecte pozitive ale dezvoltării viitoare a unui nou habitat, care urmărește să compenseze reducerea ariei și a calității aceluiași tip de habitat de pe un sit protejat, chiar cu o arie mai mare și de calitate superioară, nu sunt decât dificil previzibile și, în orice caz, nu vor fi vizibile decât peste câțiva ani, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 87 al deciziei de trimitere. În consecință, acestea nu pot fi luate în considerare în cadrul procedurii prevăzute de această dispoziție.

33 În al doilea rând, astfel cum arată în mod întemeiat Comisia în observațiile sale scrise, efectul util al măsurilor de protecție prevăzute la articolul 6 din Directiva „habitate” urmărește să evite ca, prin măsuri numite „de atenuare”, dar care în realitate corespund unor măsuri compensatorii, autoritatea națională competentă să eludeze procedurile specifice enunțate la acest articol, autorizând, în temeiul alineatului (3) al acestuia, proiecte care afectează integritatea sitului respectiv.

34 Or, doar în cazul în care, în pofida unui rezultat negativ al evaluării efectuate în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) prima teză din directiva respectivă, planul sau proiectul trebuie, cu toate acestea, realizat, din motive cruciale de interes public major, inclusiv din rațiuni de ordin social sau economic, și în lipsa unei soluții alternative, statul membru ia toate măsurile compensatorii necesare pentru a proteja coerența globală a sistemului Natura 2000 în cadrul articolului 6 alineatul (4) din Directiva „habitate” (a se vedea Hotărârea Comisia/Italia, C-304/05, EU:C:2007:532, punctul 81, Hotărârea Solvay și alții, C-182/10, EU:C:2012:82, punctul 72, precum și Hotărârea Sweetman și alții, EU:C:2013:220, punctul 34).

35 În această privință, ca dispoziție derogatorie de la criteriul de autorizare enunțat la articolul 6 alineatul (3) a doua teză din Directiva „habitate”, alineatul (4) al acestui articol nu poate deveni aplicabil decât după ce efectele unui plan sau ale unui proiect au fost analizate în conformitate cu dispozițiile alineatului (3) (Hotărârea Comisia/Portugalia, C-239/04, EU:C:2006:665, punctul 35, precum și Hotărârea Sweetman și alții, EU:C:2013:220, punctul 35).

36 Astfel, cunoașterea acestor efecte în raport cu obiectivele de conservare referitoare la situl respectiv reprezintă o condiție prealabilă indispensabilă pentru aplicarea articolului 6 alineatul (4) menționat, întrucât, în lipsa acestor elemente, nu poate fi evaluată nicio condiție de aplicare a acestei dispoziții

derogatorii. Analizarea unor eventuale motive cruciale de interes public major și a existenței unor alternative mai puțin prejudiciabile necesită o punere în balanță în raport cu efectele negative produse asupra sitului de planul sau de proiectul avut în vedere. În plus, pentru a determina natura unor eventuale măsuri compensatorii, trebuie identificate cu precizie efectele negative produse asupra sitului respectiv (Hotărârea Comisia/Spania, C-404/09, EU:C:2011:768, punctul 109).

37 Autoritățile naționale competente pot, în acest context, să acorde o autorizație în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva „habitate”, în măsura în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la acest alineat (a se vedea în acest sens Hotărârea Sweetman și alții, EU:C:2013:220, punctul 47).

38 Trebuie subliniat în această privință că, în cadrul aplicării acestei dispoziții, faptul că măsurile avute în vedere sunt puse în aplicare pe situl Natura 2000 în cauză nu are efecte asupra eventualei lor calificări drept măsuri „compensatorii”, în sensul dispoziției respective. Astfel, pentru motivele indicate de avocatul general la punctul 46 din concluzii, articolul 6 alineatul (4) din Directiva „habitate” vizează orice măsură compensatorie apt să protejeze coerența globală a rețelei Natura 2000, fie că este pusă în aplicare pe situl afectat, fie pe un alt sit din această rețea.

39 În consecință, din considerațiile care precedă rezultă că articolul 6 alineatul (3) din Directiva „habitate” trebuie interpretat în sensul că un plan sau un proiect care nu are legătură directă cu gestionarea unui SIC sau nu este necesar pentru gestionarea unui astfel de sit, care are efecte negative asupra unui tip de habitat natural prezent pe acesta și care are în vedere măsuri pentru crearea în cadrul acestui sit a unei arii cu acest tip de habitat, de dimensiuni egale sau mai mari, afectează integritatea sitului respectiv. Astfel de măsuri nu pot fi calificate, eventual, drept „măsuri compensatorii”, în sensul alineatului (4) al acestui articol, decât în măsura în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la acest alineat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

40 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică trebuie interpretat în sensul că un plan sau un proiect care nu are legătură directă cu gestionarea unui sit de importanță comunitară sau nu este necesar pentru gestionarea unui astfel de sit, care are efecte negative asupra unui tip de habitat natural prezent pe acesta și care are în vedere măsuri pentru crearea în cadrul acestui sit a unei arii cu acest tip de habitat, de dimensiuni egale sau mai mari, afectează integritatea sitului respectiv. Astfel de măsuri nu pot fi calificate, eventual, drept „măsuri compensatorii”, în sensul alineatului (4) al acestui articol, decât în măsura în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la acest alineat.

Semnături